

SCRISOAREA DESCHISĂ

a Uniunii Naționale a Barourilor din România („UNBR”) cu privire la proiectele de acte normative în domeniul fiscal, care încalcă principiul independenței profesiei de avocat

(Proiectul de lege privind Codul fiscal și Proiectul de Hotărâre pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr.571/2003 privind Codul fiscal)

UNBR își manifestă profunda îngrijorare față de prevederile Proiectului Legii privind Codul fiscal, trimis spre dezbatere Camerei Deputaților, care tind să încadreze profesia de avocat în șablonul relațiilor de tip „angajat-angajator”, specifice Codului muncii, cu încălcarea flagrantă a principiului independenței avocatului și cu consecințe grave asupra înfăptuirii statului de drept.

Solicităm imperios armonizarea prevederilor actualului proiect al Codului Fiscal cu legislația specială care guvernează profesia de avocat, prin luarea în considerare a particularităților organizării și funcționării acestei profesii liberale, prevăzute prin lege și care exclude aplicarea pentru avocați a unui regim juridic propriu celui reglementat de Codul Muncii.

În acest sens, se impune ca legiuitorul să procedeze la clarificări conceptuale și terminologice în legislația fiscală, indispensabile unui nou Cod fiscal, care să aibă în vedere specificul formelor de exercitare a profesiei de avocat.

Noul Cod fiscal, care se declară a fi unul merit să asigure progresul și stabilitatea sistemului fiscal românesc, nu poate ignora specificul activității avocatului, consacrat de lege pentru rațiuni ce au drept scop garantarea independenței sale depline, inclusiv sub aspectul tratamentului fiscal.

Legislația europeană privind profesia de avocat pune în centrul atenției importanța pe care statul de drept o conferă avocatului în realizarea actului de justiție, în vederea asigurării apărării drepturilor și libertăților individuale și satisfacerii exigențelor unui proces echitabil. Toate reglementările țărilor membre ale Uniunii Europene sunt construite pe principiul libertății și independenței profesiei de avocat - profesie care este organizată și funcționează autonom - garantând libertatea și independența avocatului în exercitarea activității sale, astfel încât să nu fie subordonat nimănui, ci supus numai legii și statutului profesiei.

Este de notorietate faptul că activitatea liberală desfășurată de avocați **este incompatibilă cu însăși ideea de dependență sau subordonare, sub orice formă, față de un angajator.** Libertatea de activitate, independența și lipsa îngrădirilor și presiunilor de orice natură asupra avocatului, în limitele prevăzute de legislația profesiei, sunt constante ale profesiei de avocat, consacrate în legislația tuturor statelor bazate pe principiul supremației legii.

De la momentul constituirii profesiei prin Legea nr. 1709/1864 pentru Corpul de Avocați și până în prezent, avocații s-au constituit în organizații autonome și și-au desfășurat activitatea în mod independent și liber. Aceste caracteristici nu au fost amputate nici măcar în perioada comunistă, cu toate constrângerile pe care statul totalitar a încercat să le aducă exercitării acestei profesii liberale.

Caracterul esențialmente liberal al profesiei de avocat și independența avocatului nu au fost puse vreodată în discuție și nu pot constitui obiect al „aprecierii discreționare” a agenților statului, inclusiv sub aspectul tratamentului fiscal concret, în funcție de elemente specifice relației angajator-angajat, care este incompatibilă cu reglementarea actuală a profesiei de avocat.

Legea nr. 51/1995 privind organizarea profesiei de avocat (astfel cum a fost modificată de-a lungul timpului) și **Statutul profesiei de avocat** reflectă principiile și regulile importante desprinse din reglementările europene, precum **Recomandarea nr. (2000) 21 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei către statele membre privind libertatea de a exercita profesia de avocat** și Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în interpretarea Curții Europene a Drepturilor Omului.

Prin Proiectul Codului fiscal, aflat în prezent în dezbateri la Camera Deputaților, este instituit un nou regim juridic fiscal aplicabil veniturilor din profesiile liberale, cu ignorarea totală a principiilor și regulilor aplicabile profesiei de avocat.

Aceste prevederi afectează regimul de organizare și funcționare a profesiei și pot genera o stare de incertitudine și arbitrar în privința regimului fiscal aplicabil acesteia.

Proiectul actului normativ dovedește astfel că nu este adaptat realităților specifice activităților profesiilor liberale, reglementate prin legi speciale (inclusiv legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat). Deși prin diferitele titluri ale proiectului privitoare la taxe, impozite și contribuții se urmărește o schimbare a însăși filosofiei impunerii unor întregi categorii profesionale cu existență tradițională (printre care și aceea a avocaților), nu s-a încercat și o actualizare a conceptelor și terminologiei fiscale în raport de specificul activității acestora.

Proiectul preia mecanic reglementări ale legislației anterioare, care pun în centrul lor relația angajat – angajator și, deci, raporturi de muncă guvernate de Codul muncii. Potrivit legislației speciale privind profesia de avocat, prevederile Codului muncii nu pot fi niciodată aplicabile în profesia de avocat, fiind incompatibile cu aceasta. Cu titlu de exemplu, evocăm faptul că în prezent sunt mii de avocați colaboratori, iar potrivit legislației privind profesia de avocat, aceștia, atunci când desfășoară activități pentru societățile sau cabinetele de avocatură cu care colaborează, au și dreptul de a avea o clientelă proprie, ca o expresie a dreptului la dezvoltare profesională proprie, care este de esență evoluției în profesia de avocat. În condițiile în care avocatul colaborator are și clientelă proprie, acesta trebuie să fie în continuare înregistrat fiscal în nume propriu, să emită documente fiscale etc. Este greu de conceput că, în același timp, pentru activitățile desfășurate în baza raportului de colaborare profesională, avocatul colaborator ar putea fi supus unui regim fiscal specific activităților dependente din punct de vedere fiscal. O atare situație ar contraveni flagrant tuturor principiilor și regulilor specifice profesiei și ar genera incertitudine și haos, afectând inclusiv dreptul la existență profesională al avocaților, cu osebire al celor recent primiți în profesie, în condițiile în care accesul la clientelă proprie este reglat de reguli ce țin de funcționarea pieței serviciilor profesionale asigurate de avocat.

Prezumăm, cu bună-credință, că asemenea discrepanțe și necorelări nu sunt generate de vreo intenție a statului de a periclita sistemul de organizare și funcționare a profesiei de avocat.

Pentru acest motiv ne exprimăm speranța că această abordare este una accidentală, ce poate fi calificată drept o omisiune a inițiatorului proiectului de act normativ și este imperios necesar a fi remediată înainte de intrarea în vigoare a noii legi fiscale.

Pe de altă parte, menținerea textului legal în forma actuală, neclară și eliptică, este de natură, pe de-o parte, să genereze confuzie cu privire la întinderea și

aplicabilitatea acestuia atât în rândul practicienilor profesiilor liberale, cât și în rândul organelor fiscale și, pe de altă parte, să lase loc arbitrariului autorităților fiscale, ceea ce ar fi în contradicție cu scopul declarat al adoptării Noului Cod fiscal în Expunerea de motive (asigurarea predictibilității normelor fiscale într-un cadru fiscal-bugetar stimulat pentru dezvoltarea mediului economic privat și public).

Critici similare pot fi aduse și [Proiectului de Hotărâre](#) pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, aflat în dezbatere publică pe site-ul Ministerului Finanțelor și prin care se abrogă punctul 1 din acest act normativ, care prevede că ”activitățile desfășurate în mod independent, în condițiile legii, (...) nu pot fi reconsiderate ca activități dependente”.

În urma unei atare abrogări, organul de inspecție fiscală ar putea reconsidera veniturile obținute din desfășurarea unei profesii liberale ca fiind exercitate în mod dependent. La fel ca proiectul noului Cod Fiscal, proiectul Hotărârii de Guvern pierde din vedere faptul că principiul independenței profesionale a avocatului, indiferent de forma de organizare a profesiei, este consacrat prin lege și este recunoscut ca garanție a dreptului la apărare și a bunei funcționări a justiției. Așa cum s-a arătat mai sus, reglementările legale care consacră în mod clar și neechivoc principiul independenței profesiei, presupun inclusiv independența tratamentului fiscal și excluderea aplicării regulilor comune specifice societăților comerciale.

Posibilitatea reconsiderării activității profesionale a avocatului ca activitate dependentă are consecințe negative asupra independenței profesionale sub toate valențele acesteia și, implicit, asupra înfăptuirii justiției și a statului de drept și afectează ireversibil dreptul avocatului la dezvoltare profesională și la asigurarea accesului la clientelă proprie. Aceste drepturi sunt grav distorsionate prin introducerea, în legislația fiscală, a unor reguli de dependență profesională, cu consecințe ce pun în pericol independența profesiei de avocat, cu efecte negative asupra mobilității profesionale și principiilor specifice concurenței profesionale oneste în profesia de avocat.

Prevederile hotărârii de Guvern în vigoare în prezent, care nu permit reconsiderarea activității independente a avocatului și a cărei abrogare este urmărită constituie, în realitate, garanția legală că aplicarea reglementarilor fiscale în vigoare nu poate fi făcută ”discreționar”, prin apreciere de la caz la caz, și reprezintă, totodată, o protecție față de perspectiva insecurității tratamentului fiscal al avocatului, aspect de neconceput într-un stat de drept.

Comisia Permanentă a UNBR ia act de preocupările corpului profesional al avocaților pentru clarificarea efectelor noii concepții în politica fiscală din România și își exprimă convingerea că independența activității avocaților va fi pe deplin înțeleasă și reflectată în actele normative din domeniul fiscal, astfel încât să fie prevenite derapajele în interpretarea și aplicarea acestora.

Pentru toate aceste considerente, **Corpul profesional al avocaților protestează energic** împotriva oricărei măsuri normative care încalcă principiile fundamentale și regulile legale privind independența profesională a avocatului, valoarea profesiei care nu poate fi distorsionată prin reglementări ambigue, ce urmăresc fiscalizarea cu orice preț a profesiei în ansamblul său, cu neobservarea principiilor de drept european și a reglementării legale speciale care guvernează organizarea și exercitarea profesiei de avocat în România.

COMISIA PERMANENTĂ A UNIUNII NAȚIONALE A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

LUMEA JUSTITIEI